

FYLKESMANNEN I ROGALAND

Lagårdsveien 78, Postboks 59, 4001 Stavanger. E-post: postmottak@fm-ro.sri.telemax.no
Landbruksavdelingen, Langflåtveien 29, Postboks 210, 4001 Stavanger

KOPI

Saksbehandler, direktetelefon

Einar Haualand, 5156 8944

E-post:

einar.haualand@fm-ro.sri.telemax.no

Arkivnummer

461.51

Vår referanse

99/03007-12

EH

Dato

25 | 6 - 99

Deres referanse

Srg/504 9703030

Stavanger kommune
Rådmannen v/utbyggingsavdelingen
Haakon VII's gt. 11

4005 STAVANGER

TILLATELSE TIL UTFYLLING I STAVANGER HAVN, SIRISKJÆR-LERVIG

Fylkesmannen gir Stavanger kommune tillatelse til utfylling på sjøbunn ved Siriskjær-Lervig, Stavanger havn. Utfyllingen skjer i forbindelse med disponering av sprengsteinsmasser fra arbeidet med Storhaugtunnelen. Fylkesmannen stiller vilkår til arbeidene, herunder at kommunen fører kontroll med arbeidet, etablerer et opplegg for gjennomføring av strakstiltak ved avvik fra tillatelsen og rapporterer om utfyllingsarbeidene.

Det vises til søknad av 15.03.99 og øvrig kontakt med søker.

Noteby AS har på vegne av Stavanger kommune søkt Fylkesmannen i Rogaland om tillatelse etter forurensningsloven til utfylling på tidligere delvis utfylt sjøbunn ved Siriskjær-Lervig, Stavanger havn.

Sakens bakgrunn

Sprengsteinsmasser fra Storhaugtunnelen planlegges benyttet til utfylling i sjø i Lervig og området ved Siriskjær. Tiltakshaver for arbeidene er Stavanger kommune. Statens vegvesen Rogaland er angitt som ansvarlig utførende for utfylling av sprengsteinsmassene fra Storhaugtunnelen

Utfyllingsplanen beskrevet i kommunens søknad omfatter ca. 170 000 m³; utsprenget volum for Storhaugtunnelen beregnes til ca. 130 000 m³ (anbrakt tilstand).

Utførte undersøkelser viser at det i bukten vest for kaien på Siriskjær er utlagt fyllmasser av stein og sand/grus på opprinnelig sjøbunn med inntil 8 m mektighet og ut til 30 m utenfor dagens strandlinje. Undersøkelsene indikerer at det ikke ligger bløte masser av betydning på opprinnelig sjøbunn.

Administrasjon

Telefon: 51568700

Kommunalavd.

Telefon: 51568700

Sosial- og familieavd.

Telefon: 51568850

Miljøvern avd.

Telefon: 51568900

Beredskapsavd.

Telefon: 51568830

Landbruksavd.

Telefon: 51905200

Telefon: 51568811

Telefon: 51568911

Telefon: 51568877

Telefon: 51529027

Telefon: 51525100

Telefon: 51905201

På østsiden av Siriskjær er det ikke registrert fyllmasser på opprinnelig sjøbunn utenfor fyllingen. Grunnen antas i hovedsak å bestå av noe steinet morene ned til fjell på 3 - 6 m dybde.

På sørsiden av Siriskjær er det utlagt mye fyllmasser på opprinnelig sjøbunn. Det antas at alle masser over kote minus 8 - 10 inne ved strandlinjen og kote minus 12 - 14 ca. 30 m utenfor dagens strandlinje i hovedsak består av fyllmasser. Naturlig sjøbunn utenfor er dekket av inntil 1 m tykt lag av gytje/gytjig sand over meget løst lagrede masser ned inntil 2 m dybde.

I Lervig viser to av prøvepunktene at naturlig sjøbunn er dekket av inntil 1 m tykt lag av gytje/gytjig sand over meget løst lagrede sandige masser ned inntil 3 m dybde.

Noteby har utført sedimentundersøkelse i området Lervig-Siriskjær i 1999. Undersøkelsen omfatter fem prøvepunkter i omsøkt utfyllingsområde. Prøvene viser at området er forurenset av tungmetaller og organiske miljøgifter som PCB (polyklorerte bifenyler) og PAH (polysykliske aromatiske hydrokarboner).

Sammenstilt med SFTs retningslinjer for forurensningstilstand viser høyeste verdier av metallanalysene tilstandsklasse III ("markert forurenset") for bly, kadmium og kvikksølv.

Fra resultatene av analyser m h p organiske miljøgifter viser høyeste verdier tilstandsklassene III for PAH. For PAH-forbindelsen benzo(a)pyren viser høyeste verdier tilstandsklassene IV ("sterkt forurenset"). Analysene viser tilstandsklasse I, II, og IV for PCB.

Prøvene fra punktene 4 og 11 er mest forurenset, og er i følge søker sannsynligvis fra opprinnelig sjøbunn, mens øvrige prøver er hentet fra områder hvor sjøbunnen er dekket av tidligere utfylte masser.

Bukten vest for kaien på Siriskjær planlegges fylt opp til kote minus 3 ut til fyllingsfront. For utfyllingsområdet for øvrig planlegges terrenget å bli liggende på kote pluss 2. Omfanget og utførelsen av utfyllingsarbeidene framgår av tegningene 35578-200 til 203 (datert 04.03.99), 35578-2 (11.03.99), F-01 (13.04.99), F-101 (14.04.99) og F-102 (14.04.99).

Fylkesmannen ga 27.04.99 deltillatelse til utfylling av bukten vest for kaien på Siriskjær på tidligere utfylt sjøbunn.

Saksbehandling/uttalelser

Søknaden ble lagt ut til offentlig ettersyn i perioden april - juni i h t reglene i forskrifter om saksbehandling etter forurensningsloven.

Fylkesmannen mottok uttalelser fra Naturvernforbundet i Rogaland og Stavanger kommune.

Naturvernforbundet i Rogaland viser til i at det en årrekke har pågått utfylling i sjøen fra eiendom sør for Siriskjær. Forbundet stiller spørsmål om det foreligger utfyllingstillatelse, og framholder at utfylling i sjø generelt skjer uten at nødvendige tillatelser er innhentet. Utfyllinger fører til privatisering av strandsoner, ødeleggelse av beiteområder for fugl og forringelse av kystlandskapet. Det pekes på at området mellom Siriskjær og havnesiloen er et mye brukt overvintringsområde for kvinender. Spredning av miljøgifter kan ha negativ

påvirkning på fuglelokker som beiter på fisk og bunndyr i dette området. Bunn sedimentene må derfor sikres ved hjelp av duk eller lignende før utfylling starter. De planlagte utfyllingene er for omfattende; en større del av dagens sjøareal i bukten mellom Lervig og Siriskjær må beholdes.

Stavanger kommune v/kommunalstyret for tekniske driftstjenester har behandlet søknaden i møte 03.05.99. Det heter i vedtaket at utfyllingen må utføres i henhold til godkjent reguleringsplan. Område med naturlig sjøbunn må tildekkes med fiberduk før utfylling starter for å hindre spredning av forurensning. På tidligere utfylt sjøbunn kan fylling skje uten fiberduk hvis overdekning er tilstrekkelig. Det forutsettes at det bare benyttes rene masser. Det bør foretas undersøkelser mens utfylling pågår.

Fylkesmannens merknader til mottatte uttalelser

I tilknytning til Naturvernforbundet i Rogalands merknader om utfylling i denne del av Stavanger havn kan fylkesmannen opplyse at berørte parter nå er kjent med at tillatelse fra forurensningsmyndigheten er nødvendig for utfylling og dumping i sjø. Det vil ikke bli foretatt ytterligere utfyllinger før tillatelse foreligger.

Når det gjelder sikring mot spredning av forurensete sedimenter m v under anleggsarbeidene vises til fastsatte vilkår. Omfanget av utfyllingene fastsettes i reguleringsplanen og reguleres ikke av tillatelse etter forurensningsloven.

Når det gjelder merknadene fra Stavanger kommune vises til vilkårene fastsatt i tillatelsen.

Fylkesmannens vurdering

Sedimentene i utfyllingsområdet er i følge utførte undersøkelser forurenset av tungmetaller og organisk miljøgifter. Uten særskilte tiltak vil omsøkt utfylling føre til oppvirlving av forurensete sedimenter, noe som vil kunne gi negative miljøeffekter på det marine miljø. Fylkesmannen må derfor kreve at det gjennomføres tiltak for å hindre spredning av forurensete sedimenter.

Den utførte undersøkelsen viser at løsmassetykkelsen i området varierer. Naturlig sjøbunn er stedvis dekket av gytje/sandig gytje over løst lagret sandig morene. For å oppnå tilfredsstillende sikkerhet mot utgliding av fyllingen, evt. at bløte masser presses opp utenfor fyllingen, må spesielle tiltak iverksettes. Det framgår av søknadsdokumentene at en har valgt å legge fyllingen med slak skråningshelning. Dette innebærer at en i startfasen dumper masser slik at det dannes terrasser eller motfyllinger.

Etter fylkesmannens vurdering vil tildekking av opprinnelig sjøbunn med fiberduk av høy styrke og kontrollert utfylling av masser være det beste tiltaket for å hindre spredning av partikler i vannmassene i forbindelse med utfyllingen. På grunnlag av ovenfor refererte sedimentundersøkelser vurderes det ikke som nødvendig å benytte fiberduk på områder dekket av tidligere utfylte masser.

Bruk av siltskjørt til omslutning av utfyllingsområdet er bl a på grunn av anleggsområdets utstrekning og trafikkforholdene neppe praktisk gjennomførbart.

Fylkesmannen setter ikke vilkår om at arbeid skal utføres utenfor perioden 15. mai – 15. september, da bade- og friluftinteressene i dette industrielt pregede området er begrenset.

Ifølge søknadsdokumentene vil det meste av utfyllingsarbeidene skje ved utfylling fra land. Fylkesmannen hjemler derfor tillatelsen i forurensningsloven, selv om deler av arbeidet kan skje ved dumping fra lekter. Dumping fra fartøy reguleres i utgangspunktet av forskrift om regulering av dumping og mudring i sjø og vassdrag.

Konklusjon og begrunnelse

Fylkesmannens konklusjon er at det gis tillatelse til utfylling på visse vilkår. Tillatelsen begrunnes i at aktiviteten ikke vil føre til uakseptable miljøeffekter, men permanent tildekke sedimenter som ellers kunne ha forurenset og bidratt til miljøbelastning i området. De vilkår fylkesmannen setter i tillatelsen ivaretar de vesentligste forhold påpekt i høringsuttalelsene. Denne formen for gjenbruk av sprengsteinsmasser (avfall) vurderes som bærekraftig tiltak.

Vedtak

I medhold av forurensningsloven § 11, gir Fylkesmannen i Rogaland Stavanger kommune tillatelse til utfylling av inntil 170 000 m³ rene sprengsteinsmasser på sjøbunn i området Siriskjær-Lervig. Utfyllingen vil dekke ca 12 dekar nytt areal (over kote 0). Det stilles nedenfor vilkår om særskilte tiltak for å begrense eventuell forurensning og motvirke skader eller ulemper på det marine miljø.

Vilkår

I medhold av forurensningsloven § 16 stilles følgende vilkår til tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den pålagte rapporteringen.

1.

Stavanger kommune er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere de som skal gjennomføre anleggsarbeidene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene.

2.

I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.96 plikter Stavanger kommune å etablere internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter m v for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.

3.

Under utfyllingen skal det gjennomføres tiltak som hindrer spredning av forurensete sedimenter/partikler ut av området:

- 3.1 Før utfylling på uberørt sjøbunn skal sjøbunnen sikres ved utlegging av fiberduk. Fiberdukkvalitet og utleggingsprosedyre skal følge beskrivelsen i Notebys notat "Retningslinjer for fyllingsarbeidene" m/vedlegg (14.04.99).
- 3.2 Utfyllingen skal utføres i samsvar med beskrivelsen i "Retningslinjer for fyllingsarbeidene" m/vedlegg. Dette innebærer bl a
  - at utlagt fiberduk før utfylling dekkes av tilstrekkelig tykt, beskyttende lag av nedknust, velgradert sprengstein,
  - etablering av stabiliserende motfyllinger i sjøen,

- at utfylling fra land skal skje ved at masser tippes i god avstand fra fyllingsfront og doses ut,
- at det under utfylling føres fortløpende kontroll med at fiberduken ligger uskadet på plass.

Ferdige fyllingskråninger skal sikres mot utrasing.

- 3.3 Det skal føres loggbok fra utfyllingsarbeidene. Kopi av loggboken skal følge som vedlegg til sluttrapporten.

4.

Utfyllingsområdet skal overvåkes. Det skal før, under og etter utfylling tas prøver for å registrere eventuell spredning av forurensende forbindelser.

Før utfyllingsarbeidene starter skal Stavanger kommune utarbeide miljøovervåkingsprogram som omfatter måling av sentrale kjemiske parametre, partikkelmengde m v. Programmet skal videre angi stasjoner for prøvetaking og referansestasjon. Programmet skal oversendes fylkesmannen for godkjenning før arbeidene settes i gang.

Alle analyser skal utføres etter akkrediterte prosedyrer.

Det skal føres loggbok fra arbeidet med prøvetaking. Kopi av loggboken skal følge som vedlegg til sluttrapporten.

5.

Kopi av analyseresultatene skal fortløpende sendes fylkesmannen. Dersom resultatene viser uakseptable verdier skal Stavanger kommune omgående gjennomføre tiltak som forbedrer tilstanden, jf beredskapsplanen, vilkår 6. En skal ikke avvende initiativ fra myndighetenes side. Fylkesmannen beholder uansett sin myndighet til å kunne kreve virksomheten stanset.

6.

Før anleggsarbeidene starter må Stavanger kommune ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks hvis det viser seg at arbeidet bidrar til partikkelspredning, jf vilkår 5.

7.

Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er Stavanger kommune ansvarlig for at fylkesmannen varsles umiddelbart.

8.

Når arbeidet er avsluttet skal Stavanger kommune utarbeide en rapport hvor samtlige resultater fra arbeidet og miljøovervåkingen presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten sendes fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid.

Ansvarsforhold. Forholdet til annet lovverk

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven § 78. Det gjøres også oppmerksom på at den gitte tillatelsen ikke fritar for erstatningsansvar for eventuelle skader eller ulemper som følge av virksomheten, jf § 53. For å sikre at

bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette forurensningsgebyr til staten, jf forurensningsloven § 73.

Denne tillatelsen fritar ikke for plikter i henhold til annet lovverk.

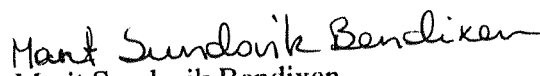
Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Statens forurensningstilsyn (SFT) innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. Eventuell, begrunnet klage stiles til SFT og sendes Fylkesmannen i Rogaland.

En eventuell klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller SFT kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om utsettelse kan ikke påklages.

Med hilsen

Odd Kjos-Hanssen
fylkesmiljøvern sjef

Marit Sundsvik Bendixen
seksjonsleder

Kopi:

Stavanger kommune v/kommunaldirektøren tekniske driftstjenester
Statens forurensningstilsyn
Kystverket, 2. distrikt
Fiskeridirektoratet, region Rogaland
Rogaland fylkeskommune
Stavanger interkommunale havnevesen, Nedre Strandgt. 51, 4005 Stavanger
Statens vegvesen, Rogaland
Naturvernforbundet i Rogaland